

ВАРНЕНСКИ СВОБОДЕН УНИВЕРСИТЕТ “ЧЕРНОРИЗЕЦ ХРАБЪР”
ФАКУЛТЕТ “МЕЖДУНАРОДНА ИКОНОМИКА И АДМИНИСТРАЦИЯ”

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Снежанка Овчарова,
член на научното жури, съгласно Заповед на Ректора на ВСУ „Черноризец
Храбър” № 611 от 18.05.2017.

по процедура за присъждане на научна степен „доктор на науките“ в ПН 3.7
„Администрация и управление“, докторска програма „„Организация и
управление извън сферата на материалното производство“

дисертационен труд на тема:

**„УПРАВЛЕНИЕ НА УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ НА
НАЦИОНАЛНИТЕ СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ СИСТЕМИ**

с автор: **д-р Артем Игоревич Степочкин**

Авторът на дисертационния труд притежава образователно научна степен доктор по “Икономика и управление” и в момента е преподавател във Висшата Школа по Бизнес – National Louis University в Ново Сонче, Полша.

По настоящата процедура са представени: дисертация, автореферат, публикации и актове за внедряване, в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за приложение на ЗРАСРБ и Наредба № 12 за придобиване на образователна и научна степен „доктор” на ВСУ.

**I. АКТУАЛНОСТ НА РАЗРАБОТВАНИЯ В ДИСЕРТАЦИОННИЯ
ТРУД ПРОБЛЕМ**

Много учени от различни сфери се занимават с въпросите на устойчиво развитие, но въпреки това няма единно определение на понятието „устойчивост“ на социално-икономическите системи и не са установени единни показатели за измерване и оценка на устойчивото развитие. Глобалните кризисни явления налагат търсене на нови методи за точно прогнозиране и разработване на механизми за управление на социално-икономическите системи. Постигането на устойчиво развитие на националните икономики се затруднява от влиянието на различни фактори от

вътрешната и външна среда. Интеграционните процеси, международните финансово-икономически отношения налагат все по-активно държавно участие. Представената разработка предлага методика, модели и индикатори, както и нова концепция на държавна политика за управление на устойчивото развитие на примера на Украйна, в светлината на интеграционните процеси. Затова приемам избраната тема на дисертационния труд за актуална.

Проблематиката от дисертационния труд отдавна е предизвикала голям интерес в научните среди и е отразена в множество научни статии и книги. Авторът изтъква **научната новост** на изследването си така: *„определяне на целесъобразни икономически направления на държавната политика и формиране на ефективен механизъм на държавно управление на устойчивото развитие на социално-икономическата система на Украйна, на основата на формиране на научна концепция и методология посредством обобщения на теоретичните положения, разработка на научно-методически подходи и методи в контекста на обезпечаване на устойчивото развитие на държавата”*.

II. ОЦЕНКА НА РЕЗУЛТАТИТЕ И ПРИНОСИТЕ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Дисертационният труд е разработен в обем от 339 страници и се състои от: увод, четири глави, заключение и списък с използвана литература. Към основния текст са включени 53 фигури и 69 таблици. Библиографската справка включва 316 заглавия, на кирилица и латиница, които показват, че тя е достатъчно разнообразна и богата, за да се осъществи задълбочено научно изследване по темата. Смятам, че авторът познава литературата и постиженията в предметната научна област, а това е предпоставка за откриване на нерешени проблеми, за систематизиране и оформяне на научни тези, за успешно провеждане на цялостно изследване.

В увода на дисертацията, присъстват изискваните елементи за този вид научен труд: предмет, обект на изследване, цел и задачи. Ясно са формулирани основна и допълнителни хипотези на изследването. Открити са точно ограниченията на изследването: в статистически, времеви и териториален аспект.

Избран е подходящ методологически апарат от: системен, пазарен, ресурсен, комплексен, когнитивен, ситуационен и йерархически подходи, икономически и финансови методи, на базата на които е разработена концепция и механизъм за държавно управление на устойчивото развитие на социално-икономическата система на Украйна.

Представеният дисертационен труд съдържа **приноси** моменти. Авторът претендира за 4 научни, 6 научно-приложни и 4 приложни приноси.

Може да се приеме, че **научните** приноси се отнасят до обогатяване на научното познание чрез разработване на концепция за държавна политика за прогнозиране и управление на устойчивото развитие на националната социално-икономическа система. Формиран е сценарийният метод за изграждане на нова инвестиционна политика на държавата, който е инструмент за реализация на разработения научно-методически подход за извършване на фундаментален анализ на финансовите инструменти за инвестиране и обезпечаване на устойчивото развитие на националните социално-икономически системи.

Научно-приложни приноси, посредством обобщаване на съществуващи теоретико-методологически постановки са разработени: нови модели за устойчиво управление и инструментариум за приложение в условията на Украйна; методика за усъвършенстване на системата за енергийна сигурност на Украйна, която е съставна част от предложения механизъм за държавно управление на устойчивото развитие на националната социално-икономическа система.

Приложните приноси са свързани: с доказване на възможностите и условията за икономическа интеграция на Украйна в Европейския съюз на дадения етап; с разкриване на факторите и перспективите за устойчивото развитие на страните-членки на ЕС, като е предложена методика за класификационна оценка, според която са сформирани четири групи страни, съгласно мащабите на националните икономики и нивото на социално-икономическото развитие.

Приложени са два **акта** за внедряване на резултатите от дисертационната работа:

- от Черноморския Изследователски Институт по Икономика и Иновации – в процеса на подготовка на аналитични материали за висшите органи на изпълнителната власт и в работата по проект „Иновационно управление на социално-икономическите системи: държава, клъстер, регион“;
- от Висшата Школа по Бизнес към Национален Луис Университет в Полша – използване на теоретичните постановки и препоръки в учебния процес по дисциплините: „Информационни системи в управлението“, „Симулация на бизнес стратегии“, „Математическа статистика“, „Използване на таблични редактори“.

III. БЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ:

Към дисертационния труд могат да се направят следните препоръки, които не намаляват неговите достойнства:

✓ Формулировката на обекта на изследване: „*процесите на управление на устойчивото развитие на социално-икономическата система на Украйна в условията на интеграционни процеси*“ – би могла да се допълни, тъй като авторът разработва методика и модели за *прогнозиране*, които ще се използват за ефективно държавно управление на устойчивото развитие.

✓ Препоръчително е използваните източници да се цитират „под линия“ с указване на страниците от съответния източник, което би показало достоверност и отличаване на личния принос на автора.

✓ Списъкът с използвана литература следва да се групира в раздели: нормативни документи, книги и интернет сайтове.

IV. АВТОРЕФЕРАТ И ПУБЛИКАЦИИ

Представеният автореферат отразява правилно съдържанието, структурата и приносните моменти на дисертационния труд. По отношение на публикациите, д-р Артем Степочкин представя една монография, 22 научни статии и 7 тезиси, от тях 6 са в полски издания. Липсват статии с *импакт* фактор. Смятам, че представените публикации са достатъчно свидетелство, че постиженията на автора са познати пред широката академична общност.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В обобщение, смятам, че разработената дисертация е завършено научно изследване, постигнало поставената цел и задачи, в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за приложение на ЗРАСРБ. Приемам, че анализираната разработка съдържа значими научни резултати и приноси, насочени към усъвършенстването на концепцията за държавно управление на устойчивото развитие на социално-икономическите системи. Гореизложеното ми дава основание да предложа на уважаемите членове на Научното жури да гласуват за присъждане на д-р Артем Степочкин на научната степен „доктор на науките“ в ПН 3.7. “Администрация и управление”, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство“.

07.06.2017г.

Гр.Варна

член на научното жури:

/Доц. д-р инж.Снежанка Овчарова/